

USNESENÍ

Zvláštní senát zřízený dle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů, rozhodl ve složení: předseda JUDr. Karel Podolka a soudci JUDr. Michal Mazanec, JUDr. Roman Fiala, JUDr. Pavel Pavlík, JUDr. Petr Příhoda a JUDr. Marie Žišková, o návrhu Městského soudu v Praze na rozhodnutí sporu o pravomoc mezi Městským soudem v Praze a Obvodním soudem pro Prahu 1, za účasti žalobce: M. S., zastoupeného JUDr. Lumírem Mičánkem, advokátem se sídlem v Praze 4, Podolská 5/90, PSČ 147 00, a žalovaných: 1) Česká republika - Ministerstvo zemědělství, Těšnov 17, 117 05 Praha 1, a 2) Ministerstvo zemědělství – Pozemkový úřad ve Zlíně, Zarámí 88, 760 41 Zlín, o vydání nemovitostí, vedené u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 9 Ca 109/2004,

t a k t o :

I. Příslušný vydat rozhodnutí ve věci, vedené u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 9 Ca 109/2004, o vydání nemovitostí, je soud v občanském soudním řízení.

II. Usnesení Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 27. 10 2003, čj. 19 C 160/2003-9, se zrušuje.

O d ů v o d n ě n í :

Podáním doručeným dne 7. 10. 2005 zvláštnímu senátu zřízenému podle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů, navrhl Městský soud v Praze, aby zvláštní senát rozhodl ve sporu o věcnou příslušnost vzniklém ve smyslu § 1 odst. 1 písm. b) zákona č. 131/2002 Sb. (v dalším textu „kompetenční spor“) mezi Městským soudem v Praze a Obvodním soudem pro Prahu 1 ve věci vedené u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 19 Ca 160/2003.

Ze spisu vyplynuly tyto skutečnosti:

Žalobce se žalobou u Obvodního soudu pro Prahu 1 domáhal určení, že žalovaný (označil Českou republiku – Ministerstvo zemědělství) ve věci rozhodnutí ze dne 17. 8. 1995, čj. PÚ 24/194/433/95-Ho/F, ze dne 6. 4. 2000, čj. 24/194/433/00/M, ze dne 30. 5. 2000, čj. PÚ 24/194/433/00/M2, a ze dne 13. 12. 2000, čj. PÚ 24/194/433/00/Q (pozn. zvláštního senátu: jde o rozhodnutí Okresního pozemkového úřadu ve Zlíně, kterými přešly pozemky dotčené vodní nádrží S., a to p. č. 655 PK, 618 PK, 649 PK a 654 PK, do spoluvlastnictví oprávněných osob v jednotlivých rozhodnutích vymezených), postupoval v rozporu se zákonem č. 229/1991 Sb., o půdě. Žádal zrušení těchto rozhodnutí. Vedle toho požadoval nařízení předběžného opatření, kterým by soud uložil žalovanému přerušit řízení o vydání stavby hrází na pozemcích dotčených vodohospodářským dílem skupině oprávněných osob. Obvodní soud pro Prahu 1 usnesením ze dne 27. 10. 2003, čj. 19 C 160/2003-9, řízení podle § 104b odst. 1 o. s. ř. zastavil. Dospěl k závěru, že žalobce se domáhá přezkoumání a zrušení rozhodnutí správního orgánu (Okresního pozemkového úřadu ve Zlíně) a k řízení je tedy příslušný správní soud. Obvodní soud žalobce současně poučil o tom, že ve lhůtě jednoho měsíce

od právní moci usnesení může podat žalobu ve správním soudnictví. Toto usnesení nabylo právní moci dne 22. 11. 2003.

Žalobce podal dne 28. 4. 2004 žalobu u Městského soudu v Praze. Jako žalovaného označil Českou republiku – Pozemkový fond ČR. Městský soud v Praze po upřesnění žaloby dospěl k závěru, že žalobce se žalobou domáhá přezkoumání rozhodnutí Okresního pozemkového úřadu ve Zlíně ze dne 17. 8. 1995, čj. PÚ 24/194/433/95-Ho/F, ze dne 6. 4. 2000, čj. PÚ 24/194/433/00/M, ze dne 30. 5. 2000, čj. PÚ 24/194/433/00/M2, a ze dne 13. 12. 2000, čj. PÚ 24/194/433/00/Q. Tato rozhodnutí přitom byla již předmětem řízení u Obvodního soudu pro Prahu 1, které bylo zastaveno pro nedostatek věcné příslušnosti tohoto soudu. S tímto názorem Městský soud v Praze nesouhlasil a podal v úvodu označený návrh. Tvrdil, že rozhodování ve věci určení vlastnictví a vydání pozemků podle zákona č. 229/1991 Sb., o půdě, přísluší soudům v občanském soudním řízení; Obvodní soud pro Prahu 1 tedy byl soudem věcně příslušným.

Z předložených soudních spisů vyplynulo, že podstatou žaloby vedené u Městského soudu v Praze je žalobcova nespokojenost se shora jmenovanými rozhodnutími Okresního pozemkového úřadu ve Zlíně, jimiž bylo podle § 9 odst. 2, případně 9 odst. 4 zákona o půdě rozhodnuto o vlastnictví, resp. spoluvlastnictví, oprávněných osob k pozemkům, na kterých je umístěno vodní dílo S., o jehož bezúplatný převod do svého vlastnictví žalobce usiluje. Žalobce žádal zrušení těchto rozhodnutí a vrácení věci žalovanému k dalšímu řízení. Při posouzení tohoto právního úkonu žalobce podle jeho obsahu je tak zřejmé, že jde o žalobu podle části třetí hlavy druhé dílu prvního soudního řádu správního („Řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu“) podle § 65 a násl. s. ř. s.

K tomu je třeba dodat, že v tomto řízení pak osoba žalovaného není určena tvrzením žalobce (zde žalobce označil jako žalovaného Českou republiku – Pozemkový fond České republiky), ale kogentně ji určuje zákon. Sám soudní řád správní v obecném ustanovení § 33 odst. 1 uvádí, že odpůrcem (žalovaným) je ten, o němž to stanoví zákon. Na toto ustanovení navazuje § 69 s. ř. s., podle něhož je v řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu podle dílu prvního hlavy druhé části třetí žalovaným správní orgán, který rozhodl v posledním stupni, nebo správní orgán, na který jeho působnost přešla. Je tedy věcí soudu, aby v řízení jako s žalovaným jednal s tím, kdo skutečně žalovaným má být (Ministerstvo zemědělství – Pozemkový úřad ve Zlíně jako nástupce Okresního pozemkového úřadu ve Zlíně), a ne s tím, koho chybně označil v žalobě žalobce (Česká republika – Pozemkový fond České republiky). V řízení před zvláštním senátem jsou pak vedle stran kompetenčního sporu účastníky ti, kteří byli účastníky řízení, v němž se otázka pravomoci stala spornou, a to ke dni podání návrhu na řešení kompetenčního sporu. Z uvedených důvodů tedy zvláštní senát nejednal s Pozemkovým fondem České republiky, ale s Ministerstvem zemědělství – Pozemkovým úřadem ve Zlíně.

Při řešení vzniklého sporu o pravomoc mezi soudem ve správním soudnictví a soudem v občanském soudním řízení se zvláštní senát řídil následující úvahou:

Součástí reformy správního soudnictví, účinné od 1. 1. 2003, bylo obnovení starého obecného principu, podle něhož všude tam, kde zákon namísto soudu (§ 7 odst. 1 o. s. ř.) svěří správnímu orgánu rozhodování ve věcech soukromého práva, může se ten, kdo s takovým rozhodnutím není spokojen, obrátit na soud, který nebude rozhodovat ve

správním soudnictví o zákonnosti rozhodnutí správního orgánu, ale v kontradiktorním sporu před civilním soudem o věci samé, tj. pořadem práva. Reforma tak nepřevzala úpravu účinnou v letech 1992 - 2002, podle které správní soudy posuzovaly zákonnost takovýchto rozhodnutí správních orgánů a kasatorním rozhodnutím mohly správní akt zrušit a věc vrátit do nového správního řízení; byla dána přednost rychlejšímu řešení, které ostatně poskytuje účastníkům více práv, tedy tomu, aby civilní soud v takovém případě rozhodl o věci samé, *in merito*, tedy o vlastním soukromoprávním nároku. Procesní pravidla tohoto řízení před civilním soudem pak se shodnou účinností (od 1. 1. 2003) stanovila nová část pátá občanského soudního řádu (§ 244 a násl.), která zavedla nezbytné odchylky od obvyklého civilního procesu, vyvolané specifiky takového řízení. Reforma správního soudnictví se tak důsledně přiklonila k zdůraznění existence dualismu práva.

Zákonodárce proto stanovil, že žaloba ve správním soudnictví je nepřipustná, jde-li o rozhodnutí správního orgánu v soukromoprávní věci, vydané v mezích zákonné pravomoci správního orgánu [§ 68 písm. b) s. ř. s.].

S ohledem na shora uvedené zvláštní senát řešil otázku, zda správní rozhodnutí podle § 9 odst. 2 a rozhodnutí § 9 odst. 4 zákona o půdě jsou rozhodnutím správního orgánu ve věci soukromoprávní. Z ustanovení § 9 odst. 1 zákona o půdě vyplývá, že oprávněná osoba uplatní nárok na vydání nemovitosti u pozemkového úřadu a zároveň vyzve povinnou osobu k jejímu vydání. Do 60 dnů od podání výzvy uzavře povinná osoba s oprávněnou osobou dohodu o vydání nemovitosti. Tato dohoda podle § 9 odst. 2 zákona o půdě podléhá schválení pozemkovým úřadem formou rozhodnutí vydaného ve správním řízení. Nedojde-li k této dohodě, rozhodne o vlastnictví oprávněné osoby pozemkový úřad (§ 9 odst. 4 zákona). Správní orgán v daném případě rozhoduje o vlastnictví oprávněné osoby k nemovitosti až poté, kdy nabylo dosaženo vzájemné dohody o vydání nemovitosti. Předmětem tohoto správního řízení je vlastnické právo oprávněné osoby, které je soukromým právem, tradičně považovaným za výraz soukromého zájmu.

Správnímu orgánu (pozemkovému úřadu) je sice - nedojde-li k dohodě o vydání nemovitosti mezi oprávněnou a povinnou osobou - svěřeno autoritativní rozhodování; rozhoduje se tu ale o tom, zda oprávněná osoba je nebo není vlastníkem, tedy o věci soukromoprávní. Nelze zde totiž odhlédnout jednak od povahy vlastnického právního vztahu a jednak od způsobu působení jednotlivých účastníků právního vztahu na jeho vznik a jeho rozvíjení. Schvaluje-li pozemkový úřad dohodu, kterou uzavřela povinná osoba s oprávněnou osobou, je minimální jeho vliv již na samotný vznik tohoto právního vztahu. V případě, kdy pak pozemkový úřad rozhoduje o vlastnictví podle § 9 odst. 4 zákona o půdě, právní vztah sice vzniká vrchnostensky, tj. konstitutivním rozhodnutím správního orgánu, nicméně další působení správního orgánu na formování samotného obsahu tohoto právního obsahu je již minimální. Nelze proto uzavřít jinak, než že rozhodnutí podle § 9 odst. 2 a rozhodnutí podle § 9 odst. 4 zákona o půdě je rozhodnutím správního orgánu ve věci soukromoprávní. Od 1. 1. 2003 pak žalobu podanou v této věci mají projednávat a rozhodovat soudy v občanském soudním řízení podle nové části páté občanského soudního řádu (ve znění zákona č. 151/2002 Sb.). Tato nová právní úprava poskytne soukromým právům větší ochranu, neboť soud nebude pouze provádět přezkum správního rozhodnutí s možností v případě zjištěné nezákonnosti pouze takové rozhodnutí zrušit a věc vrátit správnímu orgánu k novému

projednání, ale je povolán k tomu, aby v případě, kdy dospěje k závěru, že o věci mělo být rozhodnuto jinak než rozhodl správní orgán, sám o věci rozhodl a nahradil tak rozhodnutí správního orgánu (§ 250j o. s. ř.), a to v takovém rozsahu, v jakém je rozhodnutí správního orgánu rozsudkem soudu dotčeno, aniž by toto rozhodnutí správního orgánu rušil. Tento následek musí být přitom uveden ve výroku rozsudku.

Proto zvláštní senát vyslovil, že rozhodnout o věci přísluší soudu v občanském soudním řízení.

Zvláštní senát podle § 5 odst. 3 zákona č. 131/2002 Sb. dále zruší rozhodnutí, kterým strana kompetenčního sporu popřela svou pravomoc o sporu rozhodovat, ačkoliv podle rozhodnutí zvláštního senátu je vydání rozhodnutí ve věci uvedené v návrhu na zahájení řízení v její pravomoci. Druhým výrokem proto zvláštní senát zrušil usnesení Obvodního soudu pro Prahu 1, které výroku, jímž byla kompetence určena, odporuje.

Pravomocné rozhodnutí zvláštního senátu je podle § 5 odst. 5 zákona č. 131/2002 Sb. závazné pro strany kompetenčního sporu, účastníky řízení, v němž spor vznikl, pro správní orgány [§ 4 odst. 1 písm. a) s. ř. s.] i soudy. Dále bude tedy Obvodní soud pro Prahu 1 pokračovat v původním řízení o podané žalobě.

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí nejsou opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 31. ledna 2006

JUDr. Karel Podolka
předseda zvláštního senátu